

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 20.

Az iparosok nyomora.

— Az ipartestületek figyelmébe. —

A téli időszak beálltával csaknem valamennyi jelentősebb iparág pang s csak tavasszal kezd ismét újra éledni. Így van ez különösen az építő iparnál, mely a maga fejlettségénél és sokféleségénél fogva a legtöbb munkás kezét foglalkoztat. Iparosaink a tél nyomorúságait átkinlódják valahogy és tavasszal ismét neki látnak a munkának.

Most azonban arról van szó, hogy tavasszal sem lesz munka. Az egyes szakminiszterek eleget törnek rajta a fejüket, hogy a tavasszal kezdődő munkahiánynak miként vegyék elejét, mely az iparosok nagy nyomorára vezet, de még eddig alig találtak elég eszközt erre. Mindegyik miniszter megteszi a magáét. A pénzügyminiszter megemlékezik a bekövetkező nagy ipari pangásról költségvetési előterjesztésében, *Hegedűs* kereskedelmi miniszter pedig kénytelen elbocsátani az államvasutak gépgyárából 600 munkást, mert nem tud nekik a gyár dolgot adni és ügynököket utaztat mindenféle munkát keresni, hogy a megtartott munkás létszámot foglalkoztatni tudja. A magánépítési vállalkozók visszavonultak az építéstől, a közmunkák úgy az állam-, mint a törvényhatóságoknál szünetelnek. Így, ha előre nem gondoskodunk, iparosaink a tavasszal a legnagyobb nyomornak néznek elébe.

Ezen általános munkaszünetelésnek az oka pedig a pénz megrágulása.

A bank-kamatláb hirtelen felemelése hozza nagy válságba az iparos osztályt. A pénzintézetek eddig a magánépítkezés föllendülése folytán örömet helyeztek el pénzüket az építkezéseknél. Ily körülmények közt azonban a magánépítők is visszavonultak, a törvényhatóságok pedig közmunkáikat *redukálták*. Az Országos ipar-egyesület hamar észrevette a veszedelmet s egy terjedelmes memorandumban fejtette ki a kormánynál a komoly válságot. A kereskedelmi miniszter a szakminiszterekkel egyetértőleg erre határozott is. Elhatározta, hogy a legnagyobb áldozatok árán is fokozni fogja a közmunkákat és a fővárost is, melynek a legnagyobb közmunka építkezése van, hasonló munkaprogramm készítésére szólította föl. Csak hogy a főváros nehéz anyagi viszonyok közt van, mert a jelen pénzügyi viszonyok közt nem tud pénzt szerezni. Az ötven milliós kölcsön lebonyolítása egyre késik.

Kérdés azonban, hogy a közmunkák bármily nagy mértékű fokozása is meg tudja-e szüntetni azt a nagy munkahiányt, a mely a magánépítkezők visszavonulásával keletkezik. Ez alig hihető.

A vidéken az építő ipart a momentán jellegű közmunka nem igen táplálja, itt a főtényező a magánépítkezés, mely most a tüke megrágulásával szintén visszavonult. A városi törvényhatóságok háztartása nem igen áll olyan erős lábbon, hogy kevésbé szükséges, vagy csak később szükségessé váló építkezéseket tessen. Másrészt meg ezek építkezései is jórészt hitelműveletek alapján készül, melyeket a mostani pénzügyi viszonyok

közt alig lehet lebonyolítani, tömegesebben meg, mely a munkahiány megszűntetése végett szükséges volna, — éppen nem lehet. Az állam építkezései annyi csak e nagy űrben, mint egy tóba dobott kavics.

Mitévő legyen tehát a vidéki iparos? Csak kettő lehetséges: Az árak mértéktelen lenyomásával bele veti magát a bármely helyen található valóságos *inséges munkálatokba*. Összefut tömegesen oda, a hol munkát talál, vagy nem vesz részt az inséges munkálatokban és akkor inségnek néz eléje.

Megszivlelendő állapot ez, szivleljék meg különösen a *vidéki ipartestületek* és indítsanak bármiféle mozgalmat is a veszedelem eltávolítására.

Szivleljék meg ezen állapotot különösen az egyes törvényhatóságok, melyek csak nemrég kapták a belügyminiszter felhívását a hazai ipar pártolására. Frappáns adataink vannak arra nézve, hogy ez a felhívás igen nagyon szükséges volt, mert ha a törvényhatóságok ipari pártolása így halad, akkor iparunk tönkre megy ily momentán jellegű baj nélkül is, a milyen jelenleg szorongatja — a pénz drágulása. Egy nagyobb vidéki város egy szivattyu-telep berendezésére tartott versenytárgyaláson a legjelentékenyebb budapesti gépgyárak mellőzésével egy osztrák gépgyár ajánlatát fogadta el. És egy magyar folyamszabályozó társaság Ausztriába megy; a magyar ipartelepek Brünmben és Prágában szerzik be gépeiket. A magyar állam gépgyára pedig ez alatt 600 munkást kénytelen elbocsátani. *Nagyváradon* pedig Brünnből rendel posztót a rendőrök ruhájához a szállító.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mai menyecske.

Irtá: Aranyeső.

Csinos, derék menyecske volt Czirok Pálné. Arca piros, mint a kicsattanó róza, azt mondták róla, festi magát. Eleinte csak ráfogás volt, de később, hogy nem elégedett meg a természetadta pirosságával, ugyancsak járták a titokban összezsugorgatott garasok a »patyikába.« Vasalt szoknya, sárga czípő nélkül meg nem lett volna egy napig. De még a füző meg a »kolmi vas« szeri hiányozhatott a háztól.

Hát hiszen az igaz, a mai világban szükségesebb is ez a holmi egy fiatal asszonynak, mit a süttöknő, kenyér, ruha stb., mert még uram bocsá, de ez a Czirokné azt is megtette, hogy kenyér szakajtáskor egy szennyes kötőt terített a kosárba, sőt nem rágalmaznám, hanem csak az igazat mondanám meg, ha tonem csak akarnék menni. Elég az hozzá, hogy pólyás baba is volt a háznál, a hol pedig az van, ott pólyakendő is könnyen kezeügyébe akad annak, a ki kovászos kézzel nem akarja a ruhás ládát összeturkálni — talán ugysis hasztalanul!

Nagyon sokat lehetne erről a menyecskeről mondani, de fölöslegesnek tartom, azon hiszem, hogy ma már majd mindenkinek van

szerencséje egy olyan egyéniséget ismerni, a kinek mindene a pipere.

Cziroknéra bizony sokszor rászóltak az asszonyok a piacon, mikor a piros almát árulta, hogy:

— Mán Julcsám ha a gyerekeidre csak félannyi gondot fordítanál is, mint magadra, nem néznék olyan sokan koldus fiúnak, mikor a házsarkon ülve várnak haza késő estig a bálból!

Ej, ej! De sok lélekveszedelem is volt Julcsa asszony kacérsága miatt a háznál, vége hossza nem volt a háboruságnak. Hisz nem bánta volna az a málé száju ember, akár-mennyit homlott is felesége a legényekkel, csak hát az a temérdek pénz ne ment volna a cifrálkodásra. Mert Pali takarékos volt de nagyon.

»Spóronyi kő« ez volt a jelszava. De ez a nagy »spórolás« majdnem kiállhatatlanná vált, mikor három gyerek kunyorálta a falatonként kapott feketekenyeret.

Szidta a hasukat, a miért olyan sokat esznek; pedig szegénykének alig volt hét számrá egyszer egy kis sovány főtt étel a szájukban. Nem tudom azért-e, hogy olyan panaszos volt a betevő falatjuk, vagy miért, de csodálatos, hogy mégis olyan képük volt ezeknek az ártatlan porontyoknak, mint a mosolygó alma, melyet keservesen néztek, a mint viszi az anyjuk az orruk elöl, hogy más emberek gyereke egyen meg belőle ötöt-hatot

egy krajczárért. Ők szegények vajmi ritkán részesültek egy kis fonnyadt maradék gyümölcsből.

Egyszer aztán nagyot fordult a dolog ke-reke. A zsidó árendásnak kocsisra volt szüksége. Pali egyet gondolt s reggel korán (még evés előtt volt gondolom, mert nem haragudott), így szólt feleségéhez:

— Te Julcsi! Azt gondótam vón' én, hogy netalán nem jó vóna-e beszegőnnyi neköm ahhon a zsidóhon?

Julcsa mivelhogy éppen az ágyat hozta rendbe, leült a szélére s mutatoujját arczán fölnyujtva a többit álla alá görbitette és gondolkozást mutatott.

— Szólj mán te ügyefogyott! Hát mint véleményezed? — türelmetlenkedék a férj.

— Hát aztán a szőlővel mi lesz?

— Csináld magad; biztosabb az a kocsis »fiszku«, mint a szőlőtermés.

— Ha jónak véleményezed . . .

Mi boldogság! — Pali beszegődött. Julcsának arany napjai következtek. — Mit nem tesz egy békés óra!

Illik megjegyezni, hogy Czirokék a szőlőben laktak, félórányira a várostól. Innen hordott be aztán az asszony elemózsiát mindennap az urának. El is koncsorgott ilyenkor egész délután bent; de hát minek is sietett volna ki, mikor István, az az égő szemű, csiklandó bajszu fiatal csősz mindig reggel keríti arra felé az utja sorát. Mi huzná ki délután? A gyerekek, azok megvannak magukban is, a Jankó az már

Eddig egyedül Kecskemét városa felelt a belügyminiszter felhívására úgy, ahogy minden törvényhatóságnak felelnie *kell*. Nem csupán azt határozták el, hogy a város részére szükséges iparcikkek megszerzésénél a magyar iparosokat *föltétlenül kedvezményben részesítik* a külföldiekkel szemben, hanem azt is kimondták, hogy a városi szállítók *kötelesek* az iparcikkek *hazai származását* igazolni, mert különben nem fogadják el azokat. Ezenkívül a város csak olyan vállalkozóval köt szerződést, a ki magyar munkásokat foglalkoztat.

Magyarország ipara csak úgy küzdhet át egy oly nagymérvű válságot, mint a milyen a mostani is, csak úgy virágozhat fel, ha ügye a törvényhatóságok és a nagy társadalom együttes gondoskodásának tárgyát képezik. (b. i.)

A közigazgatási bírák számának felemelése.

Tekintettel a közigazgatási bíróságnál fölmertült munkahalmazra, *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke, az ítélelbírák létszámának *felemelését* kérte. Ennek értelmében a legfőbb ítélelbíróságnál *három új ítélelbírói állást* szerveznek, melyek javadalmazását illetőleg a jövő évi költségvetésben már intézkedés is történt. Az új bírák *1900 január 1-én* foglalják el hivatalukat.

A katonatisztek fizetésemelése.

A Wr. Allg. Ztg a tervezett katonatiszti fizetésemelésekről a következőket közli: A hadnagy, kinek fizetése eddig 600 frt volt, 840 frtot kap, a főhadnagy fizetése 720 frtről 1020 frtra, a II oszt. századosé 900 frtről 1200 frtra, az I. oszt. századosé 1200 frtről 1500 frtra, az őrnagyé 1680 frtről 2004 frtra emelkedik; az alvezredeseket két fizetési osztályra sorozzák és pedig az egyik 2700, a másik 3000 frtot kap, az ezredes fizetése 3000 frtről 3600 frtra, a vezérőrnagyé 4200 frtről 5700 frtra, az altábornagyé 6300 frtről 7008 frtra emelkedik. A táborszernagyai fizetés változatlan marad. Az egész fizetésemelés 4,000,000 frtot vesz igénybe.

Transzváli háboru.

Míg az angol alsóházban komolyan, higgadtan tárgyalják az ügyeket, addig a harcztérről megdöbbentő hírek érkeznek. A búrok egy öket üldöző angol csapat által üldözve futottak, de miután az üldöző csapat visszafordult, a búrok utánuk mentek és belefutottak *az angolok tüzaknáiba. Az irtózatoss robbanásban 1500 búr elpusztult.*

Értesüléseink a következők:

London, okt. 20. A Daily Newsnek jelentik Fokvárosból 18-iki kelettel, hogy ott hire jár, hogy mialatt a búrok Mafekinget megtámadták, a város védelmére a városon kívül rakott melinit-aknák felrobbantak és állítólag 1500 búr elpusztult.

A Standardnak jelentik Ladysmithből: Az umwosti kerület lovas lövészei, a kik pagyobárára németalföldi gyarmatosok, fölláztak.

A Daily Mailnak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Grahamstownból érkezett menekülők azt jelentik, hogy hétfőn este Klerksdorpból egy vonat 300 búr sebesültet hozott Johannesburgba. Ugyanennek a lapnak azt jelentik, hogy a búrok vasárnap megszállták Vrijburgot. 19-én a búrok lefoglaltak egy vonatot, a mely több katonatisztet és néhány közkatonát szállított Ladysmithből Glencoebe és elvágta a Glencoebe vezető táviródrótot.

London, okt. 20. A hadügyminiszterium közzé teszi, hogy ma nem érkezett nevezetesebb hír Natálból. A Ladysmithben és Dundeeben álló csapatok lovassága megfigyelte az ellenség módozatait. Pietermaritzburg és Durban városoknak az ellenség támadása ellen való biztosítására intézkedéseket tettek. A nyugati határról nem érkeztek megbízható jelentések, mert Mafekinggel és Kimberleyvel megszakadt a vasuti és távirati összeköttetés.

Fokváros, okt. 20. Megbízható jelentések szerint a búrok levegőbe röpítettek egy hidat Tourteen-Streams mellett, Kimberley és Vrijburg között, továbbá a Modder-River hidját Kimberleytől délre.

Az angol alsóház ülése.

London, okt. 20. John Morley szeméretveti a kormánynak, hogy a szurerénítás örve alatt olyan kötelességeket akart ráerőszakolni Transzválra, a minőket soha sem róna valamely önkormányzattal felruházott gyarmatra.

Chamberlain félbeszakítja a szónokot azzal a megjegyzéssel, hogy ha valamely önkormányzati gyarmat úgy bálnék az alattvalókkal, mint a búrok a britt alattvalókkal, bizonyára közbelépne.

Morley azt válaszolja erre, hogy Kanadával szemben Chamberlain soha sem lépne föl így. De minthogy Anglia most már benne van ebben a szerencsétlen háboruban, reméli, hogy a háborut nemsokára befejezik. Nem azért kifogásolja a kormány politikáját, mert a kormány politikája, hanem azért, mert Angliát, ha még olyan fényes győzelmet arat is, hallatlan bonyodalmakba fogja keverni. Augusztusban azt mondta Chamberlain, hogy Krüger, mint a sajtolt citrom, cseppenkint adja meg a reformokat, de javaslatát olyan föltételekhez köti, a melyekről tudja, hogy elfogadhatatlanok. Ma meg kijelentette Chamberlain, hogy augusztus 28-iki táviratát a Krüger részéről tett javaslatok elfogadásának tekintette. Ha Chamberlain azt a meggyőződést szerezte, hogy a búrok nem értették meg táviratát, miért nem magyarázta meg nekik és miért nem akadályozta meg ezt az istentelen háborut. Stanhope indítványa jogosult. Ő mellette fog szavazni, mert tudja, hogy néhány hét múlva fölkerekedik az angol nép józan gondolkodása, igazságszeretete és a szükségtelen háboru ellen való gyűlölete. Roszeberry még fokozta a szabadelvű párt bajos helyzetét. A szónok azzal végzi beszédét, hogy a háborut bosszúból indították meg, tehát Stanhope indítványát el kell fogadni.

A következő szónok, Courtney szintén a kormány politikája ellen beszélt.

Balfour Morleynek az ellen a szemrehányása ellen fordul, hogy a háborut bosszúból indították meg. A háboru oka nem valamely táviratnak egy mondata volt, hanem a transzváli közvélemény vezetőjének az az elhatározása, hogy mindenkor kerüli a helyzetnek olyan megoldását, a mely a jelenlegi kormányrendszer

öt éves, elég nagy kamasz, vigyázzon a két kisebbre. Tehát mondom nem igen sietett kifelé. Csak az a fő, hogy délelőtt kint legyen.

* * *

Ó az a Pista bácsi, az a Pista bácsi! Minek is van annak olyan tüzes szeme, de meg akkor is minek néz ő reá olyan-olyan mélyen, hogy a szive már akkor is megdobban, ha csak rá gondol a nézésire. Aztán miért tud az olyan különös édes hangon beszélni? . . .

Pedig Istvánnak már volt felesége, de az az övé, az már nem ingerli, aztán meg az már csoroszllya, zsörtölődő csuf asszony, a ki nem tud egyebet, mint az urát bosszantani; emez meg olyan kedves mosolygással tekint mindig utána, valahányszor az ablaka előtt elmegy.

Nem is hiszi István, hogy az a rut özvegy asszony, az a bosszorka, valami bájitalal nem tartotta, hogy ő azt el tudta venni.

Amint említém, a csösz minden nap megfordult Czirokék öröksége körül. Ugy huzta arra annak az asszonynak csábító tekintete.

Egy izben Czirokné mosással foglalatoskodott az udvaron, mikor a nyalka csösz puskával a vállán befordult a kapun.

— Adjon Isten jó munkát!

— Adjon Isten magának is. Bizony nem valami fájtatos, de hát mit csináljunk neki, ennek is csak meg kő lennyi. Hát fogott-e má sok tolvajt Pista bá?

— Csak egy tolvajra akadtam egész kör-

nyúljárásban Julcsa, de az nem lopott se gyümölcsöt, se szőlőt.

— Hát ugyan mit lophatott a szerencsétlen fölötás?

Talán bizony tüzevalót s ugyan ki szőlőjében? — kérdezte Julcsa, miközben a nap égető sugarai ellen jól megőrzött, gömbölyű karjai hol elmerültek a fehér habban, hol meg előbukkantak. Kék szemei nefelejként virítottak pünkösdi rózsához hasonló kipirult arca mellett. Aranyszínű fürtjei, melyek a pipikendő alul kilopództak most nem szorultak vasra, a forró gőz ugyanis szép csigákba kunkorította őket.

Épen elegendő látvány, hogy egy szegény, huszonnyolcz éves, vén bosszorka mellé kárhóztatott csösz szívet elcsavarja, eszét megzavarja.

Hirtelen derékon is kapta a menyecskét s oly hangos csókot czuppantott a kipirult arczára, hogy egy hatvan éves aglegénynek is diszére vált volna.

— Nem lopott a Julcsám se ki szőlőjében, hanem ellopta az én szívemet. Te vagy az a tolvaj aki még most is lopkods, — ellopod az étvágyamat, ellopod az éjjeli álmaimat — ellopod . . .

— Ne beszéljen Pista bácsi az Isten áldja meg, menjen, menjen tovább, ne isgyűjön többet erre se; van magának má felesége, meg nekem is van uram, hát nincsen semmi jussunk egymáshoz.

A csösz szót fogadott — tovább ment. Meg volt részegülve. Talán ha minden szőlőben

tolvaj lett volna azt sem látta volna meg. De Julcsának sem volt nyugta a csóktól. Ilyen édeset ő még nem izelt. Az ura sohasem csókolta meg, de nem is kívánta: undorodott tőle.

Jaj, hogyan égetek ennek a Pista bácsinak azok a vasvilla szemei, még most is dobog a szive, ha képzeletében maga előtt látja. De meg a csókja! Szinte még érzi a forró, nedves száját az ajkán, meg az izgató bajuszát. Nem csak az esze állt meg, ha erre a perczre gondolt, hanem a keze is és csak a szive dolgozott — zajgott — dobogott.

Néha-néha az ura is kivetődött, ha arra volt dolga s nem ritkán tétlenül találta a feleségét. Volt ilyenkor része a szidatásban.

— Hát lusta dög, már megint henyélsz? . . . Mi lesz a szőlővel ugy-e? Nem tudod, hogy én más keze-lába vagyok, nem nézhetek utána!

Még jó, hogy sokáig nem igen maradhatott a dolgától, így is nem egyszer hagyta helyben az asszonyt.

Julcsa nem hiába lakott a természet ölében, csicsergő dajkájától tanulva, maga is poétikussá vált. Ugy tett, mint a boldogtalan szerelmesek rendszeren tenni szoktak: bús nótákban öntötte ki szive keservét.

Egy szép holdvilágos éjjelen egy éves kis leánya nem akart aludni. Ringatta, ringatta s e közben szívét is altatgatta; minden szomorú nótát előszedett, a mit csak tudott. Szegény feje, nem jutott eszébe, hogy annál jobban fáj a szive.

megváltoztatásával járna. A háboru oka Transzválnak az a megfontolt szándéka volt, hogy a választójog megadását mindenáron mellőzi és addig tétovázik, míg ez az eljárás el nem veszi hatását és azután háboróra bizza a döntést. A szónok lelkére köti a ház tagjainak, hogy a szavazásnál jól fontolják meg, hogy nem a kormány politikájának elintézéséről szavaznak, hanem Anglia jóhiszeműségéről, arról a kérdéstről, hogy a kormány megfontolt szándékkal idézte-e elő a háborút.

Erre Stanhope indítványát, hogy a ház rosszalja a kormánynak azt a politikáját, a mely a dél-afrikai háborút előidézte, 362 szavazattal 135 ellenében elvetették és a feliratot elfogadták.

London, okt. 20. Macrell kérésére megjegyzi Chamberlain, hogy a transzváli kormány vonakodott belejteni Jameson betöréséért való erkölcsi és anyagi kártérítési követelését. Az események fejlődése lehetetlenné tette, hogy a Transzvál anyagi kártérítési követelésére vonatkozó megegyezést választott bíróság útján intézzék el. Arra egyelőre lehetetlen felelni, hogyan alakulnak majd a viszonyok a háboru befejezése után.

Lough kérdést intéz a kormányhoz Wolff wriborgi alkonzul lemondásáról.

Balfour azt mondja, hogy midőn Wolff lemondását elfogadták, a kormány még nem kapott volt tőle hivatalos beadványt ügyére vonatkozólag, de volt a kormány kezében egy magánlevele, a melyben hivatalától való fölmentését kéri, ha állásában való megmaradása megakadályozná abban, hogy Finnország politikai életében részt vegyen. Balfour hozzá teszi, hogy nyilván lehetetlen volt egy orosz alattvalót, a ki az orosz kormány ellen való politikai mozgalomban aktív részt vett, angol alkonzulnak megtartani.

A búrok veresége.

London, okt. 20. A glencei tábor mellett az angolok elkeseredett harcz után teljesen megverték a búrokat és öt ágyujukat elvettek.

A színház világitása.

— Gáz-e vagy villany? —

A modern szinpadai technika ma már a villamos fényt alkalmazza a színházakban. A régebbi színházakat, a melyek gázvilágitásra voltak berendezve, átalakítják villamos fényre; legutóbb így jártak el a szegedi színházzal.

A most tető alá kerülő nagyváradi téli színházat gázvilágitással tervezték s a gáz berendezésre 20,000 forintot vettek fel az előirányzatba.

Most aztán felmerült az az eszme, hogy célszerűbb volna új színházunkat villany fényvel világitani. Ez szebb is, de nem sárgítja meg a drága festést, diszítést, mint a gázvilágitás. Azonban drágább, mint a gáz; már a berendezés óriási különbözetet mutat.

És itt már az első jelenség, a mely igazat ad azoknak, a kik azt állították, hogy a színház jóval többre fog kerülni az előirányzott 340,000 forintnál.

A színházépítésre felügyelő bizottság felkérte a budapesti Siemens és Halske céget, hogy készítsen tervet és költségvetést a színház villamos világitására nézve.

A tegnapi hitelesítő közgyűlés után a városi tanácsnak előterjesztést tett Busch Dávid városi főmérnök, hogy a Siemens és Halske cég beküldte már a tervet és költségvetést.

A bemutatott költségvetés szerint teljes üzem mellett 700 villamos lámpánál a villanygépet hajtó gázmotor gázfogyasztása, köbméterenkint 14 krajczárt számítva, 3 $\frac{1}{2}$ órára 17 frt 64 kr.

Ha gázvilágitás lesz, 1600 láng üzemnél egy este a költség 21 frt 44 kr, de az elfogyasztott gázt köbméterenkint 8 krral számítva.

A nagyváradi gázyár azonban sokkal drágábban adja a gázt, mert egy köbmétert 17 $\frac{1}{2}$ krba számít. Így egy esti világitás 1600 lánggal 42 frt 21 krba jönne, míg 14 kros gázárral 37 frt 52 krba.

A nagyváradi színházban 530 gázláng van világitásul felvéve; ez a jelenlegi nagyváradi gázár mellett egy estén 13 frt 99 krba, 14 kros gázár mellett pedig 12 frt 43 krba jönne.

A Simiens és Halske számítása szerint villamos világitásnál 603 egyszer használt lámpák 11,848 gyertyafényt adnak; 530 lámpa pedig 7648 gyertyafényt szór.

A színház tervében a gázvilágitás bevezetésére 7000 frt, a világitó testek berendezésére 13,000 frt, tehát összesen 20,000 frt van felvéve.

A villamos világitás berendezése két módon történhetik; gázmotorral, vagy gőzerő-berendezéssel.

Gázmotorral együtt a bevezetés 36,820 frtba, a világitó testek berendezése 28,121 frt 30 krba kerülne, amihez még 4000 frt mellék munkákra szükséges s így a villamos világitás teljes berendezése 69,000 frtba jönne. Gőzerőhajtással még 2675 frt nagyobb kiadás lenne.

Ezekből a számadatokból kivilágilag, hogy a tűzbiztonság szempontjából kétségtelenül alkalmasabb, szebb villamos világitás berendezése 50,000 frttal többre kerül, mint a mennyi a költségvetésben a világitás berendezésére fel van véve. Ez összeget tehát még ez után kell megszavazni a közgyűlésnek.

A főmérnök a Simiens és Halske cég előterjesztését a színház építésére felügyelő bizottságnak mutatja be s ennek bírálata és véleménye után kerül a törvényhatóság elé.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Oktober 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban.szozz) hadsereg.
 Oktober 21. A sakkör választmányi ülése a Keresk. Csarnokban d. u. 5 órákor.
 Oktober 22. Szigligeti Társaság gyászünnepélye a jogakadémia dísztermében
 Oktober 23. A városi iparoktatási bizottság ülése.
 Oktober 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédképző parancsnokságnál reggel 8 órákor.
 Oktober 24. Gyászmise Szacsavay emlékére.
 Oktober 25. A város árverelő küldöttségének ülése a városházán d. e. 9 órákor.
 Oktober 25. A színház bokréta-ünnep.
 Oktober 28. Értekezlet a fuvardíszabás dolgában d. e. 10 órákor a vármegyeházán.
 Oktober 29. A Kossuth-szobor leleplezése Tenkén.
 November 2. Sajtópör a törvényszéken.
 November 5. Várospolya választás Olasziban és Velenczén.
 November 14. A halásztársulat értekezlete a vármegyeházán.
 November 18. Sajtópör a törvényszéken.

A kis lány már régen aludt s ő még egyre dalolt.

Végre mégis megcsendesedett s dudolása zokogásba fulladt.

Néhány percz mulva zörgetik az ablakot.

— Jékom! Ugyan ki az?

— Dalolj még Julcsám tovább is, ugyan dalolj! Olyan szép, mikor ilyen ézczekaka messze elszól.

— Maga az Pista bácsi? — szól reszketve az asszony.

— Én vagyok aranyos virágom, én; most kerültem erre s meghallottam a bubánatos énekedet, hát erre huzott a szívem . . . Ugy-e te is szomorú vagy Julcsám?

— Nem vagyok én Pista bácsi.

— Hát akkor minek danolsz még ézczekaka is ilyen kesergő nótákat?

— Nem akart a kis lányom aludni, azt altattam el.

— Ne beszélj ilyent szívem, ugy se hiszem el, csak fáj tenéked is valami. Hanem tudod mit, minek epezstenénk mink magunkat egymásé . . . az urad magadra hagyott, gyere ki, tudod, hogy én nagyon szeretlek . . . majd leszek én urad.

Ezeket már csak suttogva merte mondani, félt, hogy még az az árnyék is meghallja, a mely ott ólálkodott mögötte az istálló falon s melyet a kapufélfa vetett a hold világánál.

— Ugyan, ugyan mit gondolsz Rista bácsi?!

. . . felelt megijedve az asszony s a kinyitott

ablak szárnyat sajtáságos félelem közt hajtotta be.

— No jöjj lelkem, majd meglátod milyen boldogok leszünk.

— Nem, nem! Dehogy megyek Pista bácsi. Mi lenne, ha megtudná az uram? . . . Inkább menjen is innét, ugy félek, csak siessen,

— Hát megint elküldesz Julcsa? . . . Nem látod, hogy mi lett már belőlem? Én a milyen kövér, erős ember voltam . . . s most látod, ugy nézek ki, mint a kit a koporsóból huztak ki . . . Hát egy asszony miatt legyek én beteg, . . . egy asszony miatt haljak meg?

— Nem mondtam én, hogy meghaljon, — zokogá az asszony.

— Gyere hát ki, ha sajnálsz.

— Nem merek — ha mondom, hogy nem merek.

— Na jólvan! Te földelsz el Julcsa, de bizony mondom, hogy a tetememre borulsz még . . . Isten á!

Szörnyű bubánat között maradt Julcsa . . . Talán mégis ki kellett volna menni? Hisz nem látta volna senki . . . Miért nem is ment ki, most az egyszer volt jó alkalom, hogy szabadon engedte volna át magát a boldogságnak s itt van, nem használta fel.

A mint így veszekszik magával egyszerre két lövést hall, melyek gyorsan követik egymást.

Félve kiduja fejét az ablakon, ebben a

perczben ismét két lövés, közvetlen a szomszéd szőlőjében.

— Oh Istenem, ugyan mi tehet, talán tolvaj . . . De hisz valami lármának kellene akkor lenni; talán . . . jaj nekem . . . s ész nélkül futott ki a házból.

— Pista bácsi! Pista bácsi! — kiabált félig elfojtott hangon.

— Mit akarsz Julcsa? — szólalt meg a csósz egy terebélyes almafa alatt, a kétesövű fegyvert tartva kezében.

— Jaj! — lihegett a menyecske, — azt gondoltam magát lőtte meg Pista bácsi.

— Épen azt akartam, csak előbb kipróbáltam, hogy nem rozsdásodott-e be, mert már rég nem használtam.

— Akkor engem is öljön meg, mert ugy se tudnék azután élni.

— Hát az urad? — kérdé kissé gunyosan a csósz. — Hát a gyerekeid?

— Az uram d . . . meg ott a hol van, a gyerekeimre meg majd gondol az Isten.

— Hát csak nem akarsz az enyém lenni Julcsa?

— Ugy nem . . . merek, — akarta mondani, de mire a nyelvére jutott volna az utolsó szó, a golyó gyorsabb volt s már szívébe fúródott. A csósz pedig meg se nézte hogyan rogyik le az életrevaló menyecske, mert a másik pillanatban már ő is ott terült el mellette.

* **Orsolya napja.** Nagy ünnepe van ma az Orsolya-zárdának; védőszentjének, *Szt. Orsolya* vértanunak emléknapját tartja az egyház. Az ünnep alkalmából a helybeli Orsolya-zárda templomában ma d. e. 10 órakor *Vinkler József* cz. püspök, a zárda syndicusa ünnepélyes szent misét celebrál, melyet prédikáció fog megelőzni

* **Nogá! püspök emlékezete a bécsi Augustineumban.** A bécsi felsőbb papképző intézet, amelynek a b. e. püspök 1853—57-ben lelki igazgatója volt, — kiváló szépen rótt a kegyelet adóját megboldogult nagyprépostunkért. E hó 8-tól kezdve 8 napon át esténként külön imádságban névszerint emlékeztek meg az elhunytól s az ájtatosság befejezéséül 16-án *Meyer Lőrincz* püspök, az intézet igazgatójával dr. *Fischer Colbric* ágost és *Kysling* direktorokkal együtt a megholtakért mondani szokott zsolozsmát (officium defunctorum) mondották el az intézet növendékei.

* **A nagyvárad kir. tábla új bírái.** A nagyvárad jogászok hetek óta nagy érdeklődéssel várták a hivatalos lapot, várván a kir. táblán üresedésben levő két bírói állásnak a betöltését, amely közül az egyik *Polchy Mór* halálával, a másik *Fráter Imréné* a kuriához történt behívásával üresedett meg. Az érdeklődés annál nagyobb volt, mert a kombinációba többen voltak, főleg pedig nagyvárad bírák. A hivatalos lap tegnapi száma közli a legfelsőbb kéziratokat, amelyekkel a két állás be lett töltve. — A táblához ki lettek nevezve, *Lehoczky* Lajos lőcsei és *Balogh* Samu gyulai kir. törvényszéki bírák.

* **A nagyvárad állomás kibővítése.** Már említettük, hogy a kereskedelmi miniszternek jövő évi költségvetésében közel 4.000.000 korona van felvéve az államvasutak céljaira. Ez összegből a nagyvárad állomás kibővítése is céloztatik. Mint értesülünk, a nagyvárad állomáson első sorban a fővételi épület bővítését vették célba s a költségek első részletére 100.000 koronát szántak. Az állomás többi részét, a váró-, étkező és irodalységeket csak később, 1903-ban és 1904-ben alakítják át.

* **Az iparoktatási bizottság ülése.** Vettük a következő értesítést: Nagyvárad város iparokt. bizottságának tagjait a városház tanács-termében f. évi október hó 23. napján d. u. 1/2 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Tanár választás; folyó ügyek. Nagyváradon, 1899 évi október hó 20-án. *Ragány* János elnök.

* **A váci püspök hagyatékának pöre.** B. e. *Schuszter* Constantin váci püspök jó gazda volt, félmilliónyi gyűjtött vagyont hagyott hátra, de kevésbé jó jogász volt, mert a végrendeleteivel galibát okozott az örökösöknek is, a káptalannak is. A megboldogult püspök ugyanis két végrendeletet alkotott egy szóbelit és egy írásbelit; amabban egyik rokona: Cs. orvos javára egy festményt hagyott, egy olyan képet, amely nincs a hagyatékban és nem is volt soha a püspök birtokában és épen ezért azt rendelte, hogy mivel ő rokonának megígérte, hogy egy festményt fog tőle kapni, de neki az nincsen, tehát vegyen a rokon egy festményt és annak ára fizetessék ki neki a hagyatékából. Azt azonban a püspök nem jelölte meg, hogy milyen magas árban szabad a vásárlásnak történnie és most a káptalan úgy véli, hogy 2000 frtért már szép olajfestmény kapható, az örökös azonban azt tartja, hogy ő egy művészi alkotásra tarthat igényt és 20.000 frtos képet akar venni. E nézeteltérés

miatt nem tudják a kép árát a hagyaték terhek közé beilleszteni, részletes leltár nélkül viszont nem lehet a hagyatékot letárgyalni. Ugyde itt félmillió forint hever fölhasználatlanul, most tehát a káptalan azt kéri a miniszteri bizottságtól, hogy pörre hívja föl a megegyezni nem tudókat.

* **Az ügyvédi kamarából.** A nagyvárad ügyvédi kamara dr. *Fon Antal* érmihályfalvai ügyvédet, Szatmárra történt elköltözése következtében, saját kérelmére a nagyvárad ügyvédi kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékéből törölte.

* **Az aradi gyászünnep költségei.** Az október 6-iki gyászünnep dolgában a belügyminiszter leiratot intézett Arad városához. A város, a mint smeretes, az ünnep költségeire 30.000 forintot szavazott meg. Miután azonban ez az összeg az ideai költségvetésbe nem lett fölvéve, az előre nem látott kiadások tételében nem volt rá fedezet, a határozatot a törvény értelmében föl kellett terjeszteni a belügyminiszterhez. A belügyminiszter tegnap érkezett leiratában ezt a határozatot jóváhagyta.

* **A vasutasok adója.** Az állami és törvényhatósági tisztviselők állásuk után nem fizetnek sem városi közköltséget, sem utadót. Ezt a törvényben biztosított kedvezményt a m. államvasutak tisztviselői és alkalmazottai is vándikálták maguknak s nem akarták fizetni a közköltséget és utadót. A vasuti tisztviselők és alkalmazottak nevében a kolozsvári vasuti üzletvezetőség felelősséget az említett adók kivetése ellen. A közigazgatási bíróság elé kerülve a dolog, az elvi határozatot hozott, a mely szerint a m. államvasutak tisztviselői és alkalmazottai a törvény értelmében kötelesek közköltséget és utadót fizetni, mert a törvényben nincsenek azon tisztviselők között felsorolva, akikre nézve ezen adókra a mentesség ki van mondva.

* **Érdekes kiállítás.** Nagyvárad városa 10.000 forintot vett fel a téli színház díszleteinek és függönyének festésére. A színházépítésre felügyelő bizottságnak az a véleménye, hogy ebben a művészeti szakban igen kitűnő magyar művészek vannak, akik bármely külföldivel versenyeznek. Egyik jeles magyar díszlet- és jelmezfestő: *Molnár Árpád* tegnap kiállítást rendezett díszlet-vázlatokból a kereskedelmi iskola dísztermében. A kiállítást előkelő nagy közönség tekintette meg, köztük dr. *Bulyovszky* József polgármester is. A hozzá értők a legnagyobb elismeréssel szóltak a vázlatok meglepő szépségéről. Igen csinos falurészletek, telve eredeti magyarsággal, továbbá egy pár alföldi puszták megkapó hűséggel vannak megfestve. Gazdag színompával, előkelőséggel készült egyes angol szalon színpadi berendezés, több fényes díszterem és csarnok vázlata. Néhány szikla és erdőcsoport a megszólalásig hű, valamint igen szépet mutatnak a keleti és nyugati modern városok részleteinek vázlata. Több függöny vázlat is volt kiállítva; ezek közül egy a tervezett budapesti vig opera részére készült. Ez éppen megegyeznék a nagyvárad színház méreteivel. Kár, hogy az érdekes kiállítás csak pár óráig volt látható.

* **Új állások.** E sorokban ama új állásokról teszünk említést, a melyek a kereskedelmi miniszterium keretébe eső különféle hivatalokban szerveztettek. Alapjában véve nem is annyira új állások ezek, mint inkább kibővitések. A *posta*, *távirda* és *távbeszélő* hivatalnál a személyzeti létszámot 453-mal emelik. Több lesz tehát 2 főfelügyelővel és főszám-tanáccsossal, 6 felügyelővel és számtanáccsossal, 22 főtisztval és számvizsgálóval, 45 segédellen-

rel, 66 segéd-tisztval, 59 kezelőnővel, 60 altisztval és 190 szolgálval. A postamestereknek a magasabb forgalom arányában megillető díjazására 80 ezer koronát fordítanak. Főállítanak 50 új postahivatalt, a mint ugyanannyit távirdával, huszat pedig távbeszélővel látnak el. A *postatakarékpénztárnál* a személyszaporítás szintén szerepet játszik. Rendszeresen 1 osztályfőnöki állást, 3 számvizsgálói és 1 segéd-pénztári állást, továbbá 3 tiszti és 4 segéd-tiszti állást, valamint 2 hivatalsszolgai állást. A *m. kir. államvasutaknál* a miniszter a személyzetet 167 hivatalnokkal, 483 altisztval és 433 szolgálval szaporítja. Ezekből jut az igazgatóságra 39 hivatalnok, 18 altiszt és 10 szolga; az üzletvezetőségekre és forgalmi főnökségekre 63 hivatalnok, 38 altiszt és 10 szolga; a külszolgálatokra pedig 65 hivatalnok, 427 altiszt és 413 szolga.

* **A vízpazarlás meggátolása.** Nagyváradon sok panasz volt az előbbi években a vízvezetési csapok befagyása miatt s nyáron a vízpazarlás folytán. Sokan gondolkoztak már azon, miként lehetne ezeket a bajokat megszüntetni. Mint az építészek szaklapjában olvassuk, Koch Jenő építész oly készüléket talált fel, a mely hivatva van meggátolni a nagymérvű vízpazarlást. Koch találmánya egy új rendszerű, uszó golyó nélküli víz-öblítő, a melynek alkalmazásával a vízpazarlás meggátolásán kívül a víz befagyása is lehetetlenné válik.

* **Ügyvédi kamarai bejegyzés.** *Márkus* Lajos ügyvéd, ki egy időben Nagyvárad város politikai és társas köreiből tevékeny részt vett és kiválóbb tényezőként szerepelt, családi körülmények folytán Debreczenbe költözve az ottani ügyvédi kamarában ügyvédi gyakorlatra magát bejelentette.

* **Nagy dísz-előadás a circusban.** Henry igazgató szombaton és vasárnap nagy dísz-előadást rendez, melyben a személyzet elsőrangú erői lépnek fel bravuros mutatványokkal. Szombaton Henry igazgató 7 remekül betanított lovával mutat be hippológiai tableaux-t. Fellép mr. *Alfréd Loyal* a bravuros lovar; *Henry* az igazgatónő, *Mikádó* lovával produkál mutatványokat. Fellép a *Pauly-csoport*, *Dummer August* és végezetül pompás balettáncz, előadva 35 tánczosnő által.

* **Önképzőkör a polgári leányiskolában.** Csütörtök délután tartották közs. polgári leányiskola önképzőkör alakuló gyűlését, amelyen, miután *R. Bauer* Zsófia igazgatónő, az önképzőkör vezetője, buzdító és lelkes beszédében kintartásra, szorgalomra és munkásságra intette a növendékeket, megválasztották a tisztviselői kart. Elnöknek egyhangulag *Lichtmann* Margit IV. o. t.; titkárnak *Papp* Margit IV. o. t.; főjegyzőnek *Sonnenfeld* Vilma IV. o. t.; aljegyzőnek *Takács* Irén IV. o. t.; pénztárnoknak *Mandel* Adél IV. o. tanuló választották meg.

* **Verekedés a külvároson.** Tegnap este a külvároson verekezés volt. A Veréb-utcán néhány napszamos összeszólkozott, aminek a vége az lett, hogy kérsre mentek s az egyik munkást, *Kozák* Andrást elég súlyosan megsebesítették. A verekedők közül hármat a rendőrség elfogott.

* **Borzalmas öngyilkosság.** Csütörtökön délelőtt borzalmas módon végrehajtott öngyilkosság történt *Hajdu-Böszörményben*. *Ungvári* Sándor jómódu parasztagda az öngyilkos. Családjának tagjai a mezőre mentek ki. Távollétüket arra használta fel, hogy véget vessen életének, amelytől már boldogságot nem várt. Felment előbb a ház padlására és felgyújtotta a tetőt, azután sietve haladt le és a mestergerendára előre elkészített kötélre felakasztotta magát. Míg ő a kötélben csüngve haláltusáját vívta, felette egészen lángborult a ház teteje. A sűrű füst felhő, hatalmas láng nyelvek összecsdítették a közelben lakókat, a kik azon buzgólkodtak, hogy a tűz pusztításától megmenthessék a megmenthetőket. Az élénk piac a tűzjármára eloszlott, a közönség tömegesen tódult az

égő ház felé s a mentségen buzgólkodók közül négyen égési sebeket is szenvedtek. Csak mielőtt a tető egy része beszakadt, vették észre az Ungvári Sándor holttestét.

* **A kisczelli takarékpénztár csődje.** Tal-
valy, mikor a kisczelli takarékpénztár közel fél-
millió passzívával csődbe jutott, a szombathelyi
törvényszék a két fővádlottat: Rosenberg Lajos
igazgatót és Ritt károly könyvvezetőt letartóztat-
ta. A kir. tábla ezt a határozatot megerősít-
tette. Most, kilencz hónap mulva a kuria elren-
delte, hogy a két vádlottat bocsássák azonnal
szabadon.

* **Az Etsedy-attelierből.** Az Etsedy Al-
bert által festett képet, melyen a holdvilágos
estén a festő jól talált arcképe is látható,
Illuzi névvel Reiner J. nyerte.

* **Találtatott.** A Nagypéce-utcán tegnap
egy cseléd egy arany gyűrűt talált. Igazolt tulaj-
donosa átveheti a rendőrségen.

Bécsi diákok a tanáruk ellen.

Ma a bécsi egyetem nagy tüntetés szin-
helye volt. A tüntetés *Hirn* tanár ellen irá-
nyult, akinek ma kellett volna az első előadást
tartania a filozófiai fakultáson.

Hirn előbb Innsbruckban volt tanár, külön-
ben római katolikus pap. A bécsi bölcsészeti
kar ellenezte kinevezését, de a közoktatásügyi
miniszter mellőzte a kar véleményét és Hirnt
mégis kinevezte.

A német liberális ifjuság elhatározta, hogy
Hirnt nem engedi prelegálni. Az ifjuság minden
frakciója már reggel 8 órakor megjelent az
aula folyósóján és ott előzetesen éktelen lármát
csapott. Minden klerikális, vagy keresztény szo-
cziális diákot, aki a tanterem felé igyekezett,
feltartóztatták és fülébe ordítottak.

Neumann rektor, (aki szintén kath. pap)
a kitapással és éljenzéssel fogadtak, hosszu
beszédet intézett az ifjusághoz, de hasztalan;
mert ha Hirn nevét csak említette, »Pfüj!« kiál-
tásokkal szakították félbe.

A rektor még folyvást beszélt, mikor a
tanári szoba felől tiszteres erővel felzudult a
lárma. Lábdobogás, füttyülés, csöngetés és dör-
römbölés hallatszott és közbe dühös kiáltások.
Hirn tanár ugyanis megindult a tanterem felé
és ez volt a fogadtatása.

A rektor az egész zajongó ifjuság élén be-
vonult a terembe. Itt a rektor ismét beszélt.
Többek között azt mondta, hogy itt csak a tu-
domány beszél; arról ne legyen szó, hogy mi
van a szivekben.

Az ifjak közbekiáltották:

— Wir wollen »Hirn« los sein!

Magát Hirnt egyáltalában nem engedték szó-
hoz jutni, úgy, hogy végül a rektornak az elő-
adást tényleg be kellett szüntetni. Az ifjuság
éktette a rektort és utólag is megabczugolta
Hirn tanárt.

Végül a »Wacht am Reim« éneklésével
vonultak el. Hirlik, hogy az ifjuság felbuzdulva
a mai sikeren, Hirnt abszolút nem fogja en-
gedni szóhoz jutni.

IRODALOM.

A közigazgatás rendezése. Irta Czéh
Antal jegyző. Pécs, 1899. Ára: 6 korona.

Röpirat, §-okba szedve — már ez olyan
érdekes különlegesség, hogy már ez nagy mér-
tékben kíváncsivá tett. Czéh könyvét irányánál
fogva röpiratnak kell tekintenünk; minden lapja
s az egésznek szelleme határozott cél felé tör,
annak érdekében igyekszik nézeteinek híveket
toborzani: a közigazgatás rendezését tüzte ki
céllül önkormányzati alapon.

Olvastunk már ebben a tárgyban egész
kaszalra való cikket, röpiratot vegyesen. Min-
denik hevesen dicsérte, vagy kárhoztatta az ön-
kormányzatot, de egy tizedrésze sem adott még
csak halovány képet sem arról, hogy hát tu-
lajdonkép milyen is lenne az az autonómia?
Valószínűleg írók sem igen sejtették.

Ezt a fogalomzavart semmi sem illusztr-
álja jobban annál a körülménynél, mint hogy
a mai rendszerben az egyik a maradi, közép-
korias önkormányzatot, a másik pedig az ál-
lamhatalom mindenhatóságát szidja.

Czéh egyszerűen kettévágja a csomót az-
zal a kijelentéssel, hogy autonómia jelenleg
csak névleg létezik, hogy a kormányhatalom
befolyása tényleg mindenütt döntő s hogy ez
káros lévén, e téren ujításra van szükség.
Reform gondolatait bővebb tárgyalás helyett
egyszerűen szakaszokba foglalja össze, a melyek-
hez mindig magyarázatokat fűz. Idáig nagyon
helyes minden. Fején találja a szegyet a bevezető
okoskodás (bár irálva nem mindenütt a legválo-
gatottabb) s a gondolatoknak rövid §-okba tö-
mörítése is szerencsés eszme. Kevésbé tart-
juk azonban szerencsésnek az anyagnak a kö-
vetkező 9 fejezetbe való csoportosítását: 1. Az
önkormányzati tisztviselők, segéd- és kezelő-
személyzet szolgálati pragmatikája. 2. Az ön-
kormányzati tisztviselők s közegek minősítése.
3. A megyei s városi tisztviselők s közegek
közigazgatási szervezete. 4. A községjegyzői
tanfolyam. 5. A községi önkormányzati körök
szervezete. 6. Fegyelmi eljárás. 7. Az országos
közigazgatási tanács. 8. Nyugdíjazás. 9. Ipar-
hatósági felügyelők. Nem helyes, mert egyál-
talan nem a *közigazgatás rendezéséhez* tarto-
zik a 4. és a 9. fejezet felvétele. Egyebütt is
sokkal több a jó alapgondolat, mint a prak-
tikus, szövegezett jó javaslat.

Ugy látszik, Czéh a községi jegyzőket
tartja az egész közigazgatás legfontosabb ele-
meinek; legalább erre vall az a túlságosan
gondos részletezés, melylyel velők foglalkozik.
Mindenesetre fontos hivatásuk van a jegyzők-
nek, de hogy annyit lehetne, vagy mondjuk:
kellene rajtuk könnyíteni, mint Czéh kívánja,
az legalább is kétséges. A jegyzők mellett hát-
térbe szorítja a közigazgatás többi közegét, a
kik felől egyáltalán nem bir olyan tájékozott-
sággal, mint saját hivatásáról.

Ez a tapogatózás meglátszik némely §-
szövegén is. Nem beszél mindig elég világosan,
néhol pedig erkölcsi elveket szed §-ba. Hozzá-
fűzött magyarázatai sokszor fölöslegesek, sok-
szor felületesek, pongyolák.

Mind a mellett könyvével hasznos munkát
végzett Lancsuk község derék jegyzője. Van
benne akárhány igen életre való, találó gondol-
lata s a mi fő: rendezett, határozott program-
mal lép fel, nem általánosan filozófál, hanem
pozitív javaslatokat tesz. Művén átvonul a
tiszt meggyőződés hangja, melynek melege
felelteti a hiányokat, az egésznek kissé döcögő-
s menetet. A közigazgatás reformja iránt
érdeklődőknek figyelmébe ajánlható.

Igazságszolgáltatás.

Lakadalmi lövöldözés. A belényesi
hegyek között a múlt évben mindenfelé élénk
megbeszélés tárgyat képezte az, hogy a kör-
nyék leggazdagabbnak tartott legénye, *Astyillán*
Juon megházasodik. A hír annál inkább foglal-
koztatta az embereket, mert a leány, akiről
szó volt, egy szegény, igen szegény leány volt,
Porumb Oána. Hanem a leány szegénységét
pótolta szépsége, az egész környéken nem volt
olyan szép leány, mint ő.

A leány szülei sem ellenezték a házassá-
got s így a múlt nyáron meg is volt az es-
küvő. Hanem az esküvőnek gyászos lett a vége,
amennyiben a szokáshoz híven akkor is lövöl-
döztek a lakadalmon s az egyik legény úgy
lőtte meg a társát, hogy az néhány napi kin-
lódás után meghalt.

A legényt, *Vlejk* Tódort tegnap vonta fe-
lelősségre a törvényszék gondatlanságból oko-

zott emberölés vétsége miatt, amiben a tör-
vényszék bűnösnek is találta a legényt s el-
ítélte egy havi fogházra.

Krivány apósa szabadlábbon. Em-
litettük, hogy az aradi vizsgáló-bíróság letar-
tóztatta a negyedmillió sikkasztó *Krivány*
János apósát: *Purmann* J. nyugalmazott
jegyzőt, mert az a gyanu merült fel, hogy
nem csak tudott Krivány János sikkasztásáról,
de a pénz egy része nála van. A letartóztatást
az aradi törvényszék is helybenhagyta. A nagy-
váradi kir. tábla azonban Purmann ellen meg-
szüntette a vizsgálati fogságot.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1268 Nagy Rozália s. t. — Nagy Sándor, —
rendelet.

1278 Petrán György és neje — aradi taka-
rékpénztár, — helyben hagyva.

1282 L. Nagy Lajos — Guba Sándor, —
helyben hagyva.

1293 Szentandrási takarékpénztár — Sápisky
Mária, — helyben hagyva.

1337 Aradmegyei közöns. — Schweiger
József, — feloldva.

1357 Bottó Ferencz — Bányai Péter, —
megváltoztatva.

1376 Schmetzner Ferencz és neje — Kovács
Julesa, — helyben hagyva.

1438 Vale Szaveta s. t. — Zsulkucz Pável,
— helyben hagyva.

1443 Sápisky Mária — Békés-szentandrási
takarékpénztár, — rendelet.

1461 Durkó Ferencz — Csóra Gergely, —
rendelet.

1462 Doró Márton és neje — Reiszter
Jakab, — helyben hagyva.

1470 Siteri Péter s. t. — néhai Szelezsán
Gy. örök. — helyben hagyva.

Előadó: *Dr. Marienescu Athahas.*

1871 Janszky Ödön — Buzás Mária, —
helyben hagyva.

1911 Heintz Ödönné — Heintz Ödön, —
helyben hagyva.

1957 Tóth Rozália — Deák Mihály, — hely-
ben hagyva.

1973 Bödi Sára — Erdei János, — helyben
hagyva.

2051 Császár György — Bvoniz Tini, — hely-
ben hagyva.

2052 Bogdán Imre — Morgós Anna, —
helyben hagyva.

2079 Haras Flóra — Trippa Flóra, — meg-
változtatva.

2080 Szodrai Károly — Batori Zsuzsánna, —
megváltoztatva.

2082 Oncse Anna — Bartos Nikifor, —
helyben hagyva.

2083 Szelezsán Flóra — Kabódi András, —
helyben hagyva.

Előadó: *Urbán Adolf.*

3058 Bercse Tódor testi sértés, — helyben
hagyva.

3083 Baranyai Mihály anyakönyvi kihágás, —
helyben hagyva.

3084 Sztanku Nika lopás, — helyben
hagyva.

3088 Ludvig Miklós anyakönyvi kihágás, —
helyben hagyva.

3089 Ilics Péter magánlak sértés, — helyben
hagyva.

3138 Balog László s. t. lopás stb. — meg-
változtatva.

3141 Varga Mariska sikkasztás, — részben
megváltoztatva.

3359 Kapner Izidor becsületsértés, — hely-
ben hagyva.

3449 Avram Tódor testi sértés, — részben
megváltoztatva.

3484 Maruk Mihály magánlak sértés, — ren-
delet.

3495 Kis István jogtalan elsajátítás, — hely-
ben hagyva.

3503 Kis Antal közcsend elleni kihágás, —
helyben hagyva.

SPORT.

A nagyváradai Tornakör ujjászületése. Közöltük a helybeli sportkedvelők legújabb mozgalmát, melylyel oly téren akarnak maguknak kellemes időtöltést szerezni, — és Nagyváradot a sport hívei előtt szélesebb körben is ismertté tenni, a mely téren — mi tagadás az eddigi Tornakör épen tagjai kevés száma miatt komolyabban nem érvényesülhetett.

Most már ennek a körnek tevékenysége lényegesen kibővült. A »Nagyváradai Tornakör« választmánya ugyanis csütörtökön délután Mezey Mihály elnöke alatt ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya az új tagok felvétele volt. Megállapították az új órarendet is, hogy minden héten hétfőn, szerdán és pénteken a szorosán vett athletikával; kedden, csütörtökön és szombaton pedig tornával foglalkoznak, mindenkor este 6—7-ig. Egyszersmind felkérte a választmány Raball Ottó és Fajka Vilmos urakat a művezetésre.

A jelentkező és felvett új tagok száma oly jelentékeny, hogy már magában véve ez is biztosítéka a sikernek.

Az így megizmosodott nagyváradai tornakör e hó 23-án, azaz hétfőn este 6 órakor — a körnek a tüzoltó laktanyában levő helyiségében — ünnepélyesen megnyitja újabb czyklusát, melyen való megjelenésre az összes tagok ez uton felhivatnak.

IPARÜGY.

Vasműtelep Nagyváradon.

A nagyváradai ipartestület segíteni akarván azon félszeg állapoton, mely az iparos tanonc és iparos mester közt van, kérvényt intéz a kereskedelmi és iparkamara útján a kereskedelmi miniszterhez egy Nagyváradon felállítandó vasműtelep iránt.

A kérvény a következőleg hangzik:

Tekintetes kereskedelmi és iparkamara!

A kézműiparosok helyzete fokozatosan hanyatlásnak indult, a miről eléggé meggyőző bizonyítékokat szolgáltatottak már eddig is az 1884-ik évi XVII-ik t.-cz. életbeléptetése folytán alakult ipartestületektől az V. országos kongresszus elé terjesztett panaszok, azok alapján keletkezett határozati indítványok, melyek 15 év leforgása alatt mind fel lettek terjesztve az illetékes kormányhatóságok elé, orvoslás végett, a panaszok okai meg lettek élénken világítva, a felterjesztett kérvényekben megjelöltetett az ut is, melyen haladva a kézműipar támogatás és védelemben részesülhet.

A kormányhatóságok beösmerték, hogy baj van, a panasz jogosult, az orvoslás szükséges, az ajánlatba hozott módzatok megfelelők, azonban a kivétel ez idő szerint nem teljesíthető, csakis a lehető orvoslást helyezték kilátásba.

A szabad ipar hangzatos jelző, csak ott volna alkalmazható, hol annak üzésére képesített személy vállalkozik és daczára annak, hogy a kézműesség képesítéshez kötött iparjelzővel lett a törvényben becikkelyezve, azt mégis bármely jogi személy üzheti, kicsinyes formások mellett, például üzletvezető, a kinek két évi ipari foglalkozása jogosultságot ad.

Ilyen felületes kiképzés és kötelezettség mellett hogy is lehet azt követelni, hogy a kézműipar fejlődjön, a kulturális haladással lépést tartson, izléses és kellő csinnal előállított tartós és jó munkát készítsen.

A tanonczképzés felületes, 11 éves korában beegződhet, 14—16 éves korában felszabadítandó, a tanévei alatt olyan iskolázatásra kényszerítve, hol tőle a pontos megjelenésen kívül egyéb nem követeltetik, mert a tanulmányokból akár nyer, akár nem nyer minősítést, ha az ideje eltelt felszabadítandó, ezt írja elő az ipartörvény és az abból kifolyt kormányhatósági rendeletek.

Az iparos, aki a legjobb szándékkal azért fogad fel egy tanonczot, hogy abból egy a szakmáját megtanult kézműiparost neveljen, ki ha segéd lesz, kézi munkája után már megtudjon élni, jó szándéka kivételében olyan akadályokra talál a tanonc iskolába járására vonatkozó reá ruházott felelősségeknél, hogy a mulasztásokért — a tanonczok közvetítésére vonatkozó törvény vagy rendelet hiánya, vagyis nem léte miatt ő lesz megbírságolva esetleg elzárva. Ez is annak részben az oka, hogy ma már több, sőt nagyon sok önérvényes iparos ily feltételek miatt lemond azon eddigi jó szándékáról, hogy iparost neveljen, nem tart tanonczot. Szükséges tehát egy ipartelep, mely nevelje a tanonczokat.

Az alig mult időben Nagyvárad város közönsége nevében a főispán ur vezetése mellett egy nagy küldöttség tisztelgett Nagyméltóságú Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter urnál Nagyvárad városában egy vasuti üzletvezetőség elhelyezését kérni. Ő nagyméltósága sajnálattal jelentette ki, hogy ezen kérelem teljesítésére nézve nem tehet biztató ígéretet, azonban, mint a helyi lapokban akkor közölve volt, a következő nyilatkozatot tette a küldöttség előtt: »Biztosítom azonban Nagyvárad városát határozott nagy érdeklődésemről — melynek már több ízben tanujelét adtam, — s állandó jóakaratomról s azt megígérem, hogy az iparfejlesztés érdekében, vagy más közhasznú és kulturális intézmények létesítésekor mindig különös tekintettel leszek Nagyváradra.«

Ösmerve a tekintetes kamarának a kézműiparosság iránt eddig is több ízben tanusított jóindulatát, ösmerve azon nemes és törekvő hajlamát, melyek a kamara hatáskörébe tartozó ügyek és czélszerű intézmények megvalósítása körül kifejtett s még továbbra is kifejtetni törekszik, mindezen kilátások által mintegy biztatva azon kérelemmel járulunk a tekintetes kamara elé, miszerint a testületünk kebelébe felvetett és a tekintetes kamara által már egy ízben kérelmezett azon eszmét, hogy Nagyváradon egy fa és ércmű ipari vasműhely felállítassék, a Nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur megnyilatkozására való hivatkozás mellett, párfogása alá venni annak megvalósítása érdekében, a Nagyméltóságú kereskedelemügyi Miniszter urhoz a nagyváradai ipartestület nevében kérelemmel járulni méltóztatassék.

Nagyvárad, 1899 október 18.

Jankovich János,
ipart. jegyző.

Bertsey György,
ipart. elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

Huszonhat nap a sivatagon.

Sven Hedin utazása a Pamir-fensíkon. 3

Heves vita támadt az éjjeli szálláson kettőjük közt. Jollesi sátramba jött s kijelentette, hogy visszatér, miután Izlam mindig utasításokat ad neki s kenyérral és vízzel fősvénykedik. Nem kevésbé meghökkent azonban mikor kívánságába egész nyugodtan beleegyeztem, de csak azon feltétel mellett, hogy az előlegül kapott 100 tengé-t visszaadja. Egyszerre megindító szavakkal kért, hadd maradhasson továbbra is; én azonban csak úgy fogadtam vissza, hogy Izlamnak jövőben szó nélkül engedelmességni fog.

Féltem, hogy ilyen veszekedések később még inkább elő fognak fordulni, mikor az egyedüllet s a folytonos egyformaság a kedélyeket elvadítja. De erre nem került a sor. Jollesi hallgatott, csak csöndben táplált növekvő haragot Izlam ellen. Mindig magában járt, a többiekkel nem állt szóba s bizonyos távolságra aludt tőlük. A tűzhöz is csak akkor csuszott, ha már társai nyugodni tértek. Ezek viszont okkal, vagy ok nélkül avval gyanusították, hogy szándékosan félrevezet bennünket. Ha így volt, akkor a saját verembe esett, mert a szomjuságtól ő is oda veszett.

Pár napi ut után kezdtek már a homok buczkák mutatkozni. Még mindig találtunk elég nyárfát, de ezeket mintegy övszerűen

homoktölcsér vette körül s egyéb helyeken is néha 5—10 méter magas buczkák állottak utunkat. A mélyedésekben egyre ritkábban találtunk vizet, a mi akadt, az is erősen sós izü volt. 17-én a Jaekent-darja egy elhagyott, 2 m. mély medrén mentünk keresztül s csak 28 km-ternyi menet után találtunk pihenőre alkalmas helyet, lombos nyárfacsoport árnyékában.

2. Földi paradicsomban.

Ápr. 18. a heves észak nyugati szélle kezdődött; a sátrat meg kellett erősíteni, hogy fel ne forduljon. Az ég egyforma szürke maradt s délben sem volt forró a hő mérséklet. Elhatároztuk, hogy az előttünk lévő erdőn keresztül a közeli hegynék tartunk, a melyet estére elérni reméltünk; e helyett azonban az erdőben utat veszítettünk s a poros levegőben a hegy is eltűnt előttünk.

Előttünk a sűrű erdő terület el szabálytalan buczkák közt; a földön száraz levelek, törzsek, galyak, rózsák hevertek. A sivatag egészen eltűnt. Karavánunk ezernyi kitéregetéssel haladt a fák között s azonfelül a galyakra is ugyancsak kellett vigyáznunk, a melyek alatt haladtunk.

Végül egy nagy, sűrű benőtt mocsárhoz értünk. Partjain a nyárfák friss, zöld lombruhába voltak öltözve. Csodálkozásunkra emberi és állati nyomokra találtunk itt, valamint hamura s tűznek némi maradványaira. Szemmel láthatólag arra a helyre értünk, hol a környék lakói nyájakat legeltetik s tűzifaszükségletüket fedezik.

Nemsokára a mocsár ágai elzárták előttünk az utat, úgy, hogy egy ember mezít-láb előre ment utat keresni. Úgy tapasztaltuk, hogy a mocsár egy hosszú tóban végződik, mely észak felé terjed. Elég magas homokfalak meredeken estek a tiszta, kék, de sekély víz felé, a melyben ludak tanyáztak csapatostól.

A tavat balra hagyva, csakhamar oly sűrű erdőbe jutottunk, hogy le kellett szállanom a tevéőről, ha csak leütni nem akartam magamat. Embereim fejszével vágta utat, mely sikerült a sikságra kivergődnünk nagy fáradsággal s még nagyobb idővesztéssel. Itt, egy magános dombon tábornok ültünk.

19-én felébredve, szőnyegem alatt egy négy cm. hosszú skorpiót találtam, mely vadul csapkodott farkával, mikor nyugalmában megzavartuk.

Ezen a napon csak 14 kilométert haladtunk a pusztán, mert a mocsarak és víz erek az utat nagyon megnehezítették. A hegy egyre világosabb körvonalokban látszott; lábánál tavacsok csillogtak, egyikökből csatorna vezetett. E mellett haladtunk keletnek, aztán észak-keletnek, míg a parton nyárfák árnyékában újra megszálltunk.

Oly kedves volt az egész táj, hogy egy pihenő napot szakítottunk magunknak. Izlam Bai vadludakra járt vadászni, én jegyzeteimet egészítettem ki s gyönyörködtem ebben a természet minden szépségével, dus növényzettel s változatos állatvilággal megáldott kis zugában a végtelen pusztaságnak.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A pénzügyi bizottság ülése.

Budapest, okt. 20. (Saját tud. távirata.)

A pénzügyi bizottság mai ülésén Kossuth Ferencz felemlíti, hogy a vármegyék a választási fuvarleveleket tulmagasan állapították meg s így a törvényt valósággal kijátszák.

Szell Kálmán elismeri a disparitást, bevárja az összes törvényhatóságok intézkedéseit s azután fog határozni.

Komjáthy Béla bírálata alá veszi a kormány egész politikáját. A kabinet iroda német, magyar embert magyar szóért bezárnak; kérdi a miniszterelnöktől, hogy milyen nemzetiségi politikát akar követni.

Szell Kálmán miniszterelnök erre feleli, hogy a kabinet iroda hivatalos eljárása magyar, minden felterjesztés a királyhoz magyarul történik s az eredeti szövegezés is magyar. A főlszóalóval még hosszasan polemizál.

A vitát holnap folytatják.

A hárszabály bizottság.

Budapest, okt. 20. (Saj. tud. táv.) A hárszabály bizottság mai ülésén Apponyi Albert gróf kérdést intézett Szell Kálmán miniszterelnökhöz a fuvardíjakért, melyek alkalmasak lehetnek a vesztegetésre.

Szell Kálmán miniszterelnök erre azt felelte, hogy helybenhagyási jogát akként fogja gyakorolni, hogy a törvény intenciója megvalósuljon és visszaélések ne történjenek.

Apponyi gróf a választ köszönettel tudomásul vette.

A Nemzeti vendégei.

Budapest, okt. 20. (Saját tud. táv.) Klotild és Augusztia főhercegnők és József Ágost főherceg ma jelen voltak a Nemzeti Színházban Voss Richard Szegény Mária cz. drámájának premiérjén.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, okt. 20. A képviselőháznak csaknem valamennyi pártköre a mai ülés előtt értekezletre ült össze.

A Reichsrath ülése.

Bécs, okt. 20. (Saját tud. táv.) A Reichsrathban ma alelnököket választottak, megválasztották Pienták lengyel és Lupul román képviselőket a baloldal óriási lármájában, úgy, hogy az új alelnökök szavait a gyalázó kiáltásoktól nem lehetett hallani.

Schneider ezredes meghalt.

Bécs, október 20. (Saját tud. táv.) Schneider ezredes volt osztrák—magyar katonai attasé Párisban ma reggel 3 órakor a Löw-féle szanatóriumban meghalt. A Dreyfus-pör alkalmával sokat említett ezredes halálát a legrettenetesebb betegség — parilisis progressziva — okozta. Betegsége a Dreyfus-pör tárgyalása alkalmával keletkezett. Nemsokára azután, hogy a rennesi-tárgyalás alkalmával a titkos jelentésre hivatkoztak, melyet Schneider annak idején kormányának küldött és a melyben annak a véleményének adott kifejezést, hogy ő Dreyfust bűnösnek tartja. Schneider egy furfangos czáfolattal igyekezett tettének következményei alól kibujni, de hirtelen kitünt, hogy a jelentés valódi. Csakhamarezután penzióba küldték az ezredest. Nemsokára reá hirtelen teljes mértékben kifejlődött nála régi betegsége, az agylágyulás. Előbb egy külföldi hideggyógyintézetben kezeltette magát, onnan vitték át a párisi Löw-féle szanatóriumba, a hol tegnap éjjel 3 órakor meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

Kiskereskedők országos értekezlete. Az Első Budapest Fővárosi Kis- és Középkereskedők Társulata értekezletre hívta ösz-

sze az ország kereskedővilágát az új italméresi törvény ügyében. Az értekezleten, melyet ma délelőtt tartottak meg a társulat sas-utcai helyiségében, részt vett a nagyvárad kiskereskedők társulatának köldöttsege és elnöke, Weintraub Mór és titkára, Adorján Ármin ügyvéd vezetésével. Nagyváradon kívül Bihar-megyéből Belényes is képviselve volt az országos értekezleten.

Lánczy Leó orsz. képviselőt kérték fel diszelnökké, elnökké pedig Jüttl Tivadart választották. Kéri az értekezletet, hogy köldöttseggel hívja meg Lánczyt az elnöki székbe. Ennek megtörténte után Lánczy megköszönve az értekezlet bizalmát és biztosítva őket arról, hogy érdekeiket mindig szíven hordja, az értekezletet megnyitottnak nyilvánítja.

A tanácskozások megkezdése előtt Mittner József aradi kereskedő általánosságban ismertette az italméresi törvény sérelmét.

Az értekezlet többek egybehangzó hozzászólása után kimondja határozatilag, hogy memorandumot szerkesztenek, a melyet a pénzügyminiszterhez nyújtanak be, azon czélból, hogy a kimérhető és poharazható pálinka árát 60 krra szállítsa le, továbbá a tiszta szeszt ne csupán az új rendelet értelmében fél litertől felfelé, de 2 deczilitertől, hogy mondassék ki törvényileg, hogy a szeszadókivetésnél a szaktestület képviselői véleményadás végett behivassanak.

Ezután a napirend 3-ik pontja következett: a kis és középkereskedők országos szervezkedése.

Csokonai Vitéz Mihály előadó a nagyvárad és biharmegyei kiskereskedők és italmőrök képviselője lelkes hangú felhívó beszéd kíséretében nyújtja be a szervezkedésre vonatkozó határozati javaslatát.

Bárdos Géza, a debreczeni kereskedelmi kamara titkára nem tartja helyesnek, hogy a kiskereskedők szakmák szerint széttagoltassanak, mert szerinte a vidéken a kereskedők között a meglévő jó egyetértést megbontaná. Azonban indítványozza, hogy az értekezlet mondja ki, hogy a kiskereskedők országos szervezkedését óhajtja, de nem egyesületi alapon. E czélból egy szűkebb körű végrehajtó bizottság kiküldését látja szükségesnek.

Végül határozatilag kimondták, hogy az országos egyesülést szükségesnek tartják és a további lépések megtételére egy 6 tagú bizottságot küldtek ki. A köldöttsegek holnap délelőtt meg a pénzügyminiszterhez.

A legközelebbi országos értekezletet Nagyváradon tartják meg.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, október 20.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	368. 1/2
Magyar hitel	372. 3/4
Allamvasut	339.
Rimamurányi	336. 1/2
Magyar jelzálog	235.
Salgótarjáni	341.
Wagon-kölcsön	623.
Villamosvasut	225.
Magyar leszámítóó	251. 1/2
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Határidők.

Budapest, október 20.

Gabona. Gyenge.	•
Buza októberre	8.15
Buza áprilisra	8.56
Uj tengeri	5.12
Rozs okt.	6.50
Zab okt.	4.93
Káposzta, repeze, aug.	—

Készáru 25,000 mm. változatlan.

Bécs, október 20.

Érték. Javult.

Osztr. hitel	363.
Magyar hitel	366.
Allamvasut	323.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	115.85
Magyar koronajárdék	94.35
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.50
Italméresi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	95.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	136.75
Osztrák járdék papírban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	98.75
Osztrák járdék aranyban	117.—
Osztrák korona járdék	98.75
Osztrák államsorsjegyek	134.50
Osztrák magyar bankrészevény	905.—
Magyar hitelbankrészevény	366.50
Osztrák hitelintézeti részevény	364.—
Párisi vista	323.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.57
Németbirodalmi márka	120.80
London vista	47.80
20 márkás arany	11.77

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HENRY CIRCUS

Nagyváradon, a Nagy-piacz-téren.

Szombaton, október hó 21-én este 8 órakor

brilians

E L Ő A D A S

gazdag műsorral:

Hippologiai Tableaux 7 lóval

nagyszerű idomítás HENRY igazgató által.

MR. ALFRÉD LOYAL

a jelenkor leghíresebb Jokey lovarja.

Dummer August

Mr. Barker

kutya circussával.

köztük a nagyszerű Saltomortál kutya.

HENRYNÉ urnő kitünően idomított

Mikadó lovával és Rollaud kuttyájával.

Márvány szobrok

hírneves mesterek után állítja a PAULY csoport.

Prinz I.

Arabs szürke mén, a magas iskola minden meneteiben lovagolja

Henry igazgató.

15 bohóc komikus jelenete.

Dummer August fellépte.

Táncbetétek 35 új táncosnő által.

Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdeté 8 órakor.

Helyárak: Zártszék 1—3-ik sorig számozva 1 frt. I. hely 80 kr., II. hely 50kr., karzat 25 kr. Katonák őrmestertől lefelé és gyermekek 10 éven alul vasár- és ünnepnapok kivételével fizetnek: Helyárak: Zártszéken 60 kr., II. hely 30kr., karzat 20 kr.

Részletes műsor 10 krért este a jegyszéknél kapható.

Naponta kivétel nélkül este 8 órakor, ünnep és vasárnapokon délután 4 és este 8 órakor leend előadás. — Jegyek valamennyi ülőhelyre előre válthatók délelőtt 10 órától délután 6-ig Pauker Dániel papirkereskedésében a Szent László-téren.

A nappali pénztár délelőtt 11 órától délután 1-ig és este 7 órától az előadás végéig lesz nyitva.

— Naponta változatos műsor. —

Holnap 2 nagy előadás.

Számos látogatásért esd mely tisztelettel

Henry,

tulajdonos és igazgató

Szabott
olcsó árak!!

Flegman Ármin

Szabott
olcsó árak!!

női-divat-terme, Nagyvárad Zöldfa-utca elején.

Köszönet-nyilvánítás és értesítés!

Midőn a n. é. közönségnek, az általam megvett Bémer-téri áruraktár liquidálása alkalmával tapasztalt ritka támogatásáért ezen ez uton hálás köszönetemet kifejezem, ezúttal értesitem, miszerint sikerült az alant felsorolt cikkekben nagy mennyiségeket rendkívül olcsó árért megvásárolni és azokat a Haraszi-féle üzlethelyiségben (Bémer-téren) felülmulhatatlan olcsó szabott árak mellett bocsátom a t. közönség rendelkezésére.

Raktáron vannak most:

Néhány száz vég vászon és chifon.

Roppant sok ruhaszövet.

Nagy választékban fekete és színes selymek.

Rendkívül sok finom himzett stráf, női és férfi zsebkendő különlegességek.

Női fehérneműek u. m.: ingek, nadrágok, corsetták, férfi ingek, hálóingek, láb-
valók, nyakkendők, gallérok és kézelők.

Szőnyegek, paplanok, függönyök.

Valódi kézzel kötött Smyrna-szőnyegek.

Szabott
olcsó árak!!

*Selyembluzok, alsószoknyák, ruhadiszek, ap-
plicatiók, bélésárak stb.*

Szabott
olcsó árak!!